

در باب آداب غذا خوردن ایرانی ها

۵ فروردین ۱۳۹۵ ساعت ۲۲:۴۶

اوایل دوران حکومتش هنوز به پزشکش یاکوب پولاک اتریشی می گفت نمی فهمد چطور کسی می تواند با ادوات غذا بخورد چون «مزه از انگشت ها شروع می شود» ناصر الدین شاه سه ماه پیش از نخستین سفرش به اروپا در سال ۱۲۵۲ یاد گرفت که چگونه از این ادوات استفاده کند. بعد جمعی از دولتمردان کشور را به ضیافتی اروپایی مانند دعوت کرد و به همراه زنان حرمسرایش از پشت پرده های چین دار به تماشای تلاش های خام دستانه آن ها برای استفاده از چنگال و کارت نشست.

جوان و تاریخ- کشکول

اوایل دوران حکومتش هنوز به پزشکش یاکوب پولاک اتریشی می گفت نمی فهمد چطور کسی می تواند با ادوات غذا بخورد چون «مزه از انگشت ها شروع می شود» ناصر الدین شاه سه ماه پیش از نخستین سفرش به اروپا در سال ۱۲۵۲ یاد گرفت که چگونه از این ادوات استفاده کند. بعد جمعی از دولتمردان کشور را به ضیافتی اروپایی مانند دعوت کرد و به همراه زنان حرمسرایش از پشت پرده های چین دار به تماشای تلاش های خام دستانه آن ها برای استفاده از چنگال و کارت نشست. به بهای رفتن آبروی دولتمردان کلی تفریح کردند تا این که بالاخره یکی از زنان تصادفاً پرده ها را انداخت و غوغایی به راه افتاد: زنان چهره هایشان را با دامن هایشان پوشاندند و مهمان ها هم رفتند زیر میز قایم شدند تا «حسن نیت کامل» شان را ثابت کنند. یاکوب پولاک پزشک اتریشی شاه شهید: «نان جایگزین قاشق است: تکه های نان را در سوپ ترید می کردند تا بشود با دست خوردش. جایگزین دستمال است: آدم ها حین غذا خوردن انگشتان چرب شان را با آن پاک می کنند. حتی جایگزین بسته بندی غذاست: گوشت کبابی و دیگر مواد غذایی چرب را حین سفر لای آن این ور و آن ور می برند» نان های شبه اروپایی، از طریق روسیه اول به گیلان وارد شدند و البته احتمالاً نبود هیچ سنت نان پزی ای در این خطه هم به خو گرفتن مردمان با این نان ها کمک کردند. آرمینیوس ومبری، جهانگرد مجار، در سال ۱۲۵۹: «در ایران چاقو چنگال و قاشق چیزهایی غریبه اند. برای اروپائیان سراسر مشمئز کننده است که ببینند ارباب خانه با انگشت هایش مرغی پخته را تکه تکه می کند و به هر مهمان تکه ای می دهد، یا پیاله ای شربت دور می گردانند که پیش از تو، ده دوازده مرد سبیل های حنا خورده شان را تویش خیسانده اند» شاهزاده عین السلطنه در سال ۱۲۹۲ ثبت کرده که احمدشاه از دست برای غذا خوردن استفاده می کرد. اما چهارسال بعدتر در موقعیتی مشابه دیگر کاملاً مطمئن نبود آداب درست و مناسب چیست: «صبر کردم بینم ترتیب خوردن با دست است یا با کارت و چنگال... بعضی با دست بعضی با چنگال خوردند. من هم با چنگال شروع کردم» وزیر دربار، مردی محترم و سال خورده، که نتوانسته بود پا به پای زمانه

پیش بیاید، می پرسید: «کارد و چنگال چه مزه دارد؟» اشرف پهلوی در چهره ها در آینه: «سبک ایرانی خوردن غذا با دست است و از نان به سان ابزار خوردن استفاده می کنند. با این حال پدر من تمایل به شیوه های غربی داشت که به نظرش مرتبط با پیشرفت بودند و از ما می خواست عادات غربی غذا خوردن را یاد بگیریم»

۱۳۰۷ حکم شهرداری تهران به چلوکبابی ها :

۱- دکان چلوکبابی نباید دارای سکو جهت نشیمن و صرف غذا باشد...

۲ - غذا خوردن با دست ممنوع است...

۳ - باید چند ظرف مخصوص جهت آب دهان به فواصل معینه در دکان گذارده شود.

شاید تصورش را نمی کردید ولی ایرانی ها از هزار سال قبل قاشق و چنگال داشته اند . از قاشق ها و چنگال ها در دوره ی هخامنشیان و ساسانیان نیز استفاده می شده است . گمان می کنم این قاشق چنگال ها بیشتر برای خانواده هایی از طبقه های بالای جامعه بوده باشد . خیلی از آثار عتیقه ی ایرانی و به طور کل مشرق زمین در موزه های غربی است و تعدادی از این قاشق ها و چنگال های باستانی و نفیس هم در اختیار موزه های غربی قرار دارد

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/19852/ایرانی-غذاخوردن-آداب-باب/19852>